

De gezenderde lepelaar Sinagote (links) die genoeg data leverde voor een vorig jaar verschenen boek, waarvan Theunis Piersma een van de auteurs was.

BirdEyes: luisteren naar wat vogels vertellen

COR DE BOER

LEEWARDEN Zoals de Waddenzee het scharnierpunt is in de Oost-Atlantische flyway, zo moet Leeuwarden de plek worden waar de wetenschappelijke kennis over trekvogels samenvloeit.

Om dat te bereiken wordt de bovenverdieping van de leegstaande Friesland Bank aan het Zaailand, pal naast Campus Fryslân omgetoverd tot een wetenschappelijk center of excellence, met trekvogelprofessor Theunis Piersma uit Gaast als boegbeeld. Woensdag was de lancering van BirdEyes: Centre for Global Ecological Change.

Hier vandaan moeten alle big data die vogels zélf binnenbrengen met behulp van zenders, loggers en andere apparatuur worden verwerkt en vertaald in behapbare verhalen, om te delen met de wereld. Met onderzoek aan bijvoorbeeld Zuidwest-Friese grutto's en Wadvogels als kanoeten, lepelaars en drieteenstrandlopers heeft Piersma's onderzoeksteam daarvan de afgelopen jaren al plenty sprekende voorbeelden afgeleverd.

Dramatische veranderingen in natuur en klimaat zijn af te lezen aan trekvogels die de halve wereld over-

vliegen, vertelde zangeres Nynke Laverman tijdens de startceremonie. „We schieten graag in de actie, in iets doen, maar ik denk dat onze werkelijke opdracht ligt in dingen te laten. En in luisteren naar wat bijvoorbeeld de grutto ons vertelt... Ons daarvoor te openen vraagt een omslag in ons denken, ons zelfbeeld en ons wereldbeeld. Theunis Piersma voelt dit aan en probeert tegen de stroom van fragmentatie in opnieuw te verbinden.”

BirdEyes geldt als een experiment - eerst voor vijf of tien jaar - van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen, samen met een reeks wetenschappelijke partners, van net om de hoek tot aan de andere kant van de wereld. De Fryske Akademy doet mee, evenals de Universiteit van Amsterdam en het NIOZ (Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee). Handig is ook dat in Leeuwarden de Waddenacademie, Wetsus, het Waddenfonds, Hogeschool Van Hall Larenstein en de provincie in de buurt zitten.

Tijdens de 'kleine lancering' van woensdag kwam een indrukwekkende stoet aan hoogwaardigheidsbekleders aan het woord. Zonder uitzondering staken ze de loftrumpet over Piersma's oeuvre. Bestuurders

Piersma: 'It betsjut alles foar my dat we dit dwaan kinne'

toonden zich bovendien maar wat trots dat dit „centrum van grote internationale allure” (woorden van gedeputeerde Douwe Hoogland) in Leeuwarden neerstrijkt.

Zoveel bijval en enthousiasme kan BirdEyes goed gebruiken, want het financiële fundament onder het kenniscentrum is nog wiebelig. De basis daarvoor vormt nu de landelijke en Europese steun voor het grutto-landschapsproject in Zuidwest-Friesland. Als het om het onderzoek naar Wadvogels gaat, wachten doortimmerde onderzoeksaanvragen al een hele tijd op geld.

Piersma: „Wat we hjir no dogge is de wrâld sjen litte wat we dwaan kinne as we dêr ek de stipe foar krije. We begjinne no puer op kreativiteit en organisaasjekracht mei in 'bedienmodel' yn plak fan in 'verdienmodel'. We kinne ek net altyd ôfwachtsje. We libje yn in tiid dat ekologyske problemen harstikke heech opspylje. Dêr kinst neat oan feroarje asto neat witst.”

De onzekerheid over geldstromen en het feit dat er ook op het juridische en personele vlak nog het een en ander te regelen is maakt dat de echte startdatum van BirdEyes - ergens in het najaar - nog vloeibaar is.

De route door het bankgebouw werd woensdag nog aangegeven op A4'tjes met een viltstift-tekst. Als het centrum straks echt draait zullen hier op de meeste doordeweekse dagen twintig tot dertig mensen hun werk doen. Op gemeenschappelijke dagen schuiven ook NIOZ- en UvA-collega's aan en kunnen onderzoeksteams ook elkaar ontmoeten, schetst Piersma. Dat is goed voor de kruisbestuiving, het opzetten van gezamenlijke projecten en de interactie met creatieve mensen.

Bij wijze van opening wekte voorzitter Jouke de Vries van het College van Bestuur van de RUG in de oude bank een panoramische landschapsschildering van Ids Wiersma tot leven. Via een slimme projectie klaarde de lucht op boven een ploegende boer en verschenen er volop weidevogels in beeld.

De opening maakte Theunis Piersma emotioneel. „Myn hiele siel en sillichheid leit hjir yn. It betsjut alles foar my dat we dit dwaan kinne mei safolle ynspirearre minsken. Alles komt hjir bynoar.”